

پیام سید محمد خاتمی به دفتر مطالعات فرهنگی دانشگاه صنعتی شریف
به مناسبت روز جهانی گفتگوی تمدن‌ها:

بسیار خوشحالم که دانشجویان عزیز دانشگاه صنعتی شریف در دفتر مطالعات فرهنگی آن دانشگاه به شناخت و ارزیابی مسایل فرهنگ‌ها در این دوران و این جهان همت گماشته‌اند و گفت‌وگوی فرهنگ‌ها و تمدن‌ها را موضوع نشست علمی خویش قرار داده‌اند. من به اعتبار دغدغه و تجربه‌ای که در این عرصه داشته‌ام به روشنی دریافته‌ام که گفت‌وگوی میان فرهنگ‌ها و تمدن‌ها هم نیازی واقعی و هم افقی راهگشا در عصر ماست.

جهان کنونی هم در مقیاس کلان و هم در مقیاس خرد خویش با مسایل فراوانی روبروست. از دغدغه‌دیرین انسان برای یافتن حقیقت و آزادی و معنویت با درگیر بودن با مساله فقر و تنگی معیشت و نابرابری و قرار گرفتن در پرتگاه خشونت و وحدت و ناامنی.

امروز بیش از هر زمان در همه جا نیاز به تغییر پارادایمی (سرمشقی) احساس می‌شود که در قرن گذشته و به ویژه در طلیعه قرن کنونی دنیایی سرشار از دلهره، خشونت، ناامنی و سو تفاهم آفریده است. انسان‌ها وابسته به هر تمدن و آیین فرهنگی که باشند نیازمند شنیدن از یکدیگرند تا بتوانند در تبدیل جهان هراس‌انگیز امروز به جهانی امن و آزاد و همبسته گامی فرا پیش نهند .

گفت‌وگوی فرهنگ‌ها و تمدن‌ها که در سخت‌ترین ایام این دوران مورد استقبال جامعه جهانی به ویژه احزاب اندیشه و دانش و فرهنگ بود و هست بیشتر در صدد ارایه چنین پارادایمی (سرمشقی) است.

در این پارادایم گفت و گوی کاهنده موانع متعدد فهم و عوامل مختلف رنج انسان به شمار می‌آید. در این افق به درستی گفته می‌شود که گفت‌وگو در همه عرصه‌های

فکری و اجتماعی مسیر کشف و انتقال حقیقت در این افق است. علاوه بر شناخت که از بینش حاصل می‌شود دیالوگ در مسایلی که متعلق فهم نیز هست روش معتبر و موفق به حساب می‌آید، از همین رو نیاز امروز ما به دیالوگ به مراتب بیشتر از گذشته است.

گفت‌وگو میان فرهنگ‌ها و تمدن‌ها که ترکیب مفهومی معناداری در همین جهت است می‌کوشد با موضوعیت دادن به احساس و فهم مشترک، عرصه نوینی در مناسبات ملی و بین‌المللی بگشاید. گفت‌وگوی فرهنگ‌ها و تمدن‌ها یک ایده دور از دسترس زیتی است و از سر بی‌دردی نیست، دغدغه‌ای از سر دردمندی است و مساله‌ای در متن زندگی است. باید اجرای آنرا به عمیق‌ترین و نزدیکترین مقوله‌ها و موضوعات نظری و عملی یافت و از حاملان و فاعلان گفت‌وگو در هر جا مدد گرفت.

تردیدی نیست که جوانان امروز از آن رو که نسل گفت‌وگویند و دانشجویان به آن سبب که از مهمترین گروه‌های مرجع علمی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی اند سهم بزرگی در توفیق امر گفت‌وگو و گفت‌وگوی فرهنگ‌ها و تمدن‌ها دارند. امیدوارم که به همت دانشجویان جوان ما، چشم اندازه‌های جدیدی در اهتمام این مهم و در گشودن راه‌های ناگشوده و ناپیموده به وجود آید. تلاش دست اندرکاران این اقدام فرخنده را در این ایام مبارک و در نخستین روزهای ماه مهر به فال نیک می‌گیرم و از خداوند متعال برای یکایک شرکت کنندگان در این نشست توفیق روز افزون مسالت می‌کنم.

سید محمد خاتمی

۸۶/۷/۱